

Akademia Zamojska i Akademia
Ostrogska w perspektywie
historyczno – kulturowej

Współczesne implikacje dla współpracy
transgranicznej

Zamość 2010

ISBN: 978-83-61893-24-0

Panstwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica
w Zamościu

Uniwersytet Narodowy „Akademia Ostrogska” w Ostrogu

*Akademia Zamojska i Akademia Ostrogska
w perspektywie historyczno-kulturowej*

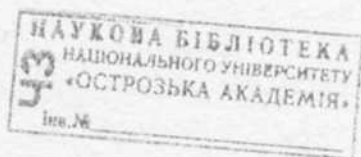
*Współczesne implikacje dla współpracy
transgranicznej*

Redakcja

Henryk Chałupczak

Justyna Misiągiewicz

Eduard Balashov

Zamość 2010

Державний університет ім. Шимона Шимоновича в Замості
Національний університет «Острозька академія»

*Замойська академія та Острозька академія
в історично-культурній перспективі*

*Сучасні імплікації для транскордонної
співпраці*

Редакція

Генрік Халупчак

Юстина Місянґевіч

Едуард Балашов

Замость 2010

SERIA WYDAWNICZA
MONOGRAFIE I OPRACOWANIA
NR 5

© Copyright by Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica
w Zamościu. Wydawnictwo *Officina Simonidis*.

Wszystkie prawa zastrzeżone
All rights reserved

Wydanie I

Zamość 2010

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu
Wydawnictwo *Officina Simonidis*.
ul. Akademicka 8, 22-400 Zamość
tel./fax +48 84 638 35 00,
e-mail: rektorat@pwsz zamosc.pl

Nakład: 200 egz.

ISBN: 978 – 83 – 61893 – 24 - 0

Druk: Drukarnia Expol P. Rybiński, J. Dąbek,
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek,
tel./fax: (54)23237 23

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Вступ	13

Część 1.

AKADEMIA ZAMOJSKA W PERSPEKTYWIE HISTORYCZNO-KULTUROWEJ

Dr Bogdan Szyszka	<i>Geneza Akademii Zamojskiej i jej wkład w rozwój cywilizacyjny Europy</i>	19
Dr Paweł Jusiak	<i>Jan Zamoyski jako mecenas międzynarodowej wymiany naukowej</i>	35
Prof. dr hab. Marian Chachaj	<i>Profesorowie Akademii Zamojskiej i ich wkład do staropolskiej nauki</i>	51
Prof. dr hab. Henryk Gmiterek	<i>Młodzież Akademii Zamojskiej</i>	67
Dr Jerzy Ternes	<i>Życie codzienne profesorów Akademii Zamojskiej</i>	83
Prof. dr hab. Petro Kulakovskij	<i>Клієнти і політичні прихильники Яна і Томаша Замойських на студіях у Замойській академії [Klientela oraz sojusznicy polityczni Jana i Tomasza Zamojskich na studiach w Akademii Zamojskiej]</i>	107
Dr Wiesław Bondyra	<i>Uposażenie ziemskie Akademii Zamojskiej</i>	119
Dr Leszek A. Wierzbicki	<i>Wiśniowiecy wobec Akademii Zamojskiej w latach 1665-1673</i>	127
Prof. dr hab. Bogdan Rok	<i>Stanisław Duńczewski - profesor Akademii Zamojskiej i redaktor najpopularniejszych kalendarzy czasów staropolskich</i>	135
Dr Agnieszka Sidorowska	<i>Uwarunkowania i konsekwencje procesu upadku Akademii Zamojskiej</i>	147
Mgr Danuta Kawalko	<i>Akademia Zamojska. Materiały do bibliografii</i>	161

Część 2.

AKADEMIA OSTROGSKA W PERSPEKTYWIE HISTORYCZNO-KULTUROWEJ

Prof. dr hab. Tomasz Kempa	<i>Akademia Ostrogska i jej fundator - wojewoda kijowski Konstanty Wasyl Ostrogski</i>	185
Prof. dr hab. Antoni Mironowicz	<i>Wykładowcy Akademii Ostrogskiej na tle dziejów szkolnictwa prawosławnego w XVI - wiecznej Rzeczypospolitej</i>	205
Prof. dr hab. Petro Kraljuk	<i>Викладачі і студенти Острозької академії та їх внесок в розвиток української культури (кін. XVI - поч. XVII ст.) [Wykładowcy i studenci Akademii Ostrogskiej oraz ich wkład w rozwój kultury ukraińskiej (kon. XVI w. - pocz. XVII w.)]</i>	223

Ks. dr Andrzej Borkowski	<i>Związki egzarchy patriarchalnego Nicefora Paraschesa Kantakuzena z Akademią Ostrogską</i>	249
Doc. dr Viktor Atamanenko	<i>Острозька академія та розвиток міста [Akademia Ostrogska a rozwój miasta]</i>	261
Mgr Iryna Rybachok	<i>Роль князів Острозьких у розвитку освіти (за матеріалами журналу «Волинські спархіяльні відомості») [Rola książąt Ostrogskich w rozwoju edukacji w świetle czasopisma "Волинські спархіяльна відомості" („Wołyńskie wiadomości diecezjalne")]</i>	279
Doc. dr Larysa Kvasyuk	<i>Синтез духовних традицій православ'я, католицизму, протестантизму в догматичній частині полемічного трактату Тренос (Вільно, 1610) Мелетія Смотрицького [Synteza duchowych tradycji w prawosławnych, katolickich i protestanckich systemach teologicznych w świetle dogmatycznej część traktatu polemicznego „Trenos" (Wilno, 1610) Meletijego Smotryckiego]</i>	291

Ча́сть 3.

AKADEMIA ZAMOJSKA I AKADEMIA OSTROGSKA

WSPÓŁCZESNE IMPLIKACJE

Prof. dr hab. Petro Kralyuk	<i>Острозька академія – в культурі польській, Академія Замойська – в культурі українській [Akademia Ostrogska – w kulturze polskiej, Akademia Zamojska – w kulturze ukraińskiej]</i>	313
Prof. dr hab. Waldemar Martyn	<i>Idea Akademii Zamojskiej dziś – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Zamościu jako sukcesor Akademii Zamojskiej</i>	323
Prof. dr hab. Ihor Pasichnyk, Prof. dr hab. Petro Kralyuk	<i>Uniwersytet Narodowy „Akademia Ostrogska” – tradycje i współczesność</i>	333
Prof. dr hab. Jan Pomorski	<i>Polsko-Ukraiński Uniwersytet Europejski w Lublinie – koncepcja i założenia programowe</i>	339
Mgr Eduard Balashov	<i>Międzynarodowa aktywność Akademii Ostrogskiej – przeszłość i współczesność</i>	349
Prof. dr hab. Waldemar Martyn	<i>Działania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im Szymona Szymonowica w Zamościu w kreowaniu bohaterów ukraińskich w społeczeństwie lokalnym na przykładzie gen. Marko Bezruczko</i>	359
Prof. dr hab. Valerii Polkovsky	<i>Дослідження українсько-канадських культурних зв'язків Національного університету "Острозька академія" [Badania nad ukraińsko-kanadyjskimi więziami kulturowymi na Uniwersytecie Narodowym „Akademia Ostrogska]</i>	375

Wstęp	9
Вступ	13

Частина 1

ЗАМОЙСЬКА АКАДЕМІЯ В КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Др. Богдан Шинка	<i>Гене́за Замо́йської академії і її внесок до цивілізаційного розвитку Європи</i>	19
Др. Павел Юсяк	<i>Ян Замо́йський як меценат міжнародного наукового обміну</i>	35
Проф. др. хаб. Маріан Хахай	<i>Професори Замо́йської академії і їх внесок до старопольської науки</i>	51
Проф. др. хаб. Хенрик Гмігерек	<i>Молодь Замо́йської академії</i>	67
Др. Єжи Тернес	<i>Щоденне життя професорів Замо́йської Академії</i>	83
Проф. др. хаб. Петро Кулаковськи	<i>Клієнти і політичні прихильники Яна і Томаша Замо́йських на студіях у Замо́йській академії</i>	107
Др. Веслав Бондира	<i>Земельні володіння Замо́йської академії</i>	119
Др. Лешек Вежбіцький	<i>щодо Замо́йської академії у 1665 – 1673 рр.</i>	127
Проф. др. хаб. Богдан Рок	<i>Станіслав Ду́ньчевський – професор Замо́йської академії і редактор найпопулярніших старопольських календарів часу</i>	135
Др. Агнішка Сідоровська	<i>Умови і наслідки процесу занепаду Замо́йської академії</i>	147
Мтр. Дануга Кавалко	<i>Замо́йська Академія. Бібліографічні матеріали</i>	161

Частина 2

ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ В КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Проф. др. хаб. Томаш Кемпа	<i>Острозька академія і її фундатор – київський воєвода Василь-Костянтин Острозький</i>	185
Проф. др. хаб. Антоні Міронович	<i>Викладачі Острозької Академії на тлі православного шкільництва в XVI- вічній Речі Посполитій</i>	205
Проф. др. хаб. Петро Кралюк	<i>Викладачі і студенти Острозької академії та їх внесок в розвиток української культури (кін. XVI – поч. XVII ст.)</i>	223
Кс. Др. Анджей Борковський	<i>Зв'язки Патріаршого Екзарху Ніцефера Парасхеса Кантакузена з Острозькою Академією</i>	249

Доц. др. Віктор Атаманенко	<i>Острозька академія та розвиток міста</i>	261
Мігр. Ірина Рибачок	<i>Роль квізів Острозьких у розвитку освіти (за матеріалами журналу «Волинські спархіяльні відомості»)</i>	279
Доц. др. Лариса Квасюк	<i>Синтез духовних традицій православ'я, католицизму, протестантизму в догматичній частині полемічного трактату Тренос (Вільно, 1610) Мелетія Смотрицького</i>	291

Частина 3

ЗАМОЙСЬКА ТА ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЇ.

СУЧАСНІ ІМПЛІКАЦІЇ

Проф. др. хаб. Петро Кралюк	<i>Острозька академія – в культурі польській, Академія Замойська – в культурі українській</i>	313
Проф. др. хаб. Вальдемар Мартин	<i>Ідея Замойської академії сьогодні – Державна Вища Професійна Школа як наступник Замойської академії</i>	323
Проф. др. хаб. Ігор Пасічник,		
Проф. др. хаб. Петро Кралюк	<i>Академія Острозька. Традиції і сучасність</i>	333
Проф. др. хаб. Ян Поморський	<i>Польсько-українські Європейський університет в м. Люблін – концепція та основи програми</i>	339
Мігр. Едуард Балашов	<i>Міжнародна діяльність Острозької академії - минуле і сучасне</i>	349
Проф. др. хаб. Вольдемар Мартин	<i>Діяльність Державного університету ім. Шимона Шимонівіца в м. Замості у відродженні українських героїв в місцевій спільноті на прикладі генерала Марка Безручка</i>	359
Проф. др. хаб. Валерій Полковський	<i>Дослідження українсько-канадських культурних зв'язків Національного університету “Острозька академія”</i>	375